

מכתב

שינון הדף היומי בדרך קצרה

לע"פ הגאון רבי משה בן רבי
דוד פינשטיין
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 115 פרשת ויקרא תשפ"ב

יבמות ו-יב

דף ת אך יש לדחות שיש לדמות לדברי עולא רק מקרה שהאח המת נשא קודם שנשא האח החי את אחותה, ואז ניתן לומר שמתוך שותרות איסור אשת אח הותר גם איסור אחות אשה, אך אם האח החי נשא את אשתו ואח"כ האח המת נשא את אחותה א"כ איסור אחות אשה קודם באשה הזו, וגם כשהמת נשא קודם ניתן לומר הואיל רק באופן זה נשא החי נשא את האחות אחר מות אחיו שהיא היתה ראויה לו בינתים, אך אם האח המת נשא ואח"כ האח החי נשא את האחות קודם מות אחיו א"כ לא היתה ראויה לו כלל ליבום, והרי גם עולא מודה שמצורע שראה קרי בליל שמיני שלא מכניס ידו לבהונות כיון שבשעה זו עדיין אינו ראוי להקריב, וצריך לומר שצריך את הפסוק **עליה** רק במקרה שקודם נשא המת ואחר מותו נשא האח את אחות יבמתו.

ללישנא בתרא צריך את הפסוק **עליה** שלא נלמד שנתיב את כל העריות מההיקש של ר' יונה, שר' יונה או רב הונא בר רב יהושע דרשו בפסוק **כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה** שהוקשו כל העריות, והיינו אומרים שכמו שאשת אח הותרה כך כל העריות הותרו ביבום, ולכן לומדים **מעליה** לאסור עריות ביבום, ורב אחא מדפתי הקשה שניתן להקיש לאחות אשה וניתן להקיש לאשת אח א"כ מדוע נלמד מאחות אשה לאסור, אמר רבינא שכשיש אפשרות להקיש לקולא או לחומרא מקישים לחומרא, או שיש ללמוד ב' אסורי ערוה מב' איסורים ולא מאשת אח שזה רק איסור ערוה אחד.

רבא אומר שבאמת לא צריך ללמוד **מעליה** לאסור את הערוה עצמה ביבום, ועיקר הדרשה היא לאסור צרה, אך קשה שבברייתא עצמה שנינו אין לי אלא היא, ויש לומר שנקטו אגב הצרה, ומה שנינו בברייתא אחרת אין לי אלא הן, נקטו כך בגלל הצרות, ומה שכתוב בברייתא שרבי לומדים מיתור הה' של ולקח ולקחה ויבם ויבמה לאסור צרות עריות,

יש לומר שהכוונה לאסור צרות של עריות, אך קשה שרבי מביא ב' פסוקים א"כ אחד לאסור ערוה ואחד לאסור צרה, יש לומר שבמ' הפסוקים למדו לצרה, אחד לאסור במקום מצוה ואחד להתירה שלא במקום מצוה, כמו שנינו שמויבם ויבמה לומדים שדוקא במקום יבום אסורה ולא שלא במקום יבום, ורב אשי מדייק מדברי המשנה שכתוב ט"ו נשים פוטרות צרותיהן ולא כתוב פטורות ופטורות, אך לכאורה אם ערוה עצמה פשוט שאסורה שאין עשה של יבום דוחה לא תעשה של כרת, א"כ גם בצרה לא תדחה כי יש

עמוד ב של אשת אח, אמר רב אחא בר מר לרבינא בשם רבא שבאמת מה שכתוב עליה **עמוד ב**, רבי רבא רמי רבא חמא הקשה שנאמר שהפסוק בא להתיי ערוה עצמה שלא במקום מצוה, אך זה ק"ו שאם אסורה במקום מצוה ק"ו שאסורה שלא במקום מצוה, אך ניתן להוכיח מצרה שאסורה במקום מצוה ומותרת שלא במקום מצוה, אמר רבא שעל זה נאמר **בחייה** שבחייה היא אסורה בכל מקרה, אך יש לדחות שבחייה בא להתיר לאחר מות האחות, אך זה ניתן ללמוד **מואשה אל אחותה** אך משם היינו לומדים שאחר גירושין תהיה מותרת, ולכן צריך **בחייה** שמתורת רק לאחר מיתה, אלא אמר רב תחליפא בשם רבא שיש לדקדק בפסוקים **שוראשה אל אחותה לא תקח לצרור** משמע ביחד, וכתוב **לגלות ערוותה** ומשמע

שלא אחת מהן, ובה למד שבמקום מצוה שתייהן אסורות ושלא במקום מצוה הערוה אסורה וצרתה מותרת, אך קשה שיש לומר להיפך שבמקום מצוה נתיב את צרתה ושלא במקום מצוה נאסור את שתייהן, אך לפי"ז לא צריך ללמוד **מעליה**, ורב אשי שאל את רב כהנא שנאמר שעליה בא להתיר אחות אשה ביבום, **שאשה אל אחותה לא תקח לצרור** שלא במקום עליה לא היא ולא צרתה, ובמקום עליה שתייהן מותרות, אך לפי"ז לא נמצא **לגלות ערוותה** של אחת כי הרי במקום מצוה שתייהן מותרות, ושלא במקום מצוה שתייהן אסורות.

רבי לומר מולקח ולקחה ויבם ויבמה לאסור צרות ועריות, אך קשה שלא מוזכר בפסוק צרות, ועוד צרות לומדים מלצרור, וצריך לומר שמלצרור למד רבי כר"ש שבנפילת שתי אחיות הן פטורות מיבום, ואמנם צרה כתובה כאן אך היה צריך לכתוב **ולקח**, וכתוב **ולקחה**, שרק אם יכול לקחת כל אחת משתייהן יכול ליבם ואם לא שניהן אסורות, ו**ומיבמה** לומדים שהצרה אסורה רק במקום יבום ושלא במקום יבום היא מותרת, ורבנן לומדים **מולקחה** כר' יוסי בר' חנינא שאחר יבום יכול לגרשה בגט ולהחזירה, ו**ומיבמה** לומדים שמיבם בעל כרחיה, ורבי לומר את הדין של ר' יוסי בר' חנינא **מלאשה**, ושמיבם בעל כרחיה לומדים **מיבמה יבא עליה**, ומעליה רבי לומר שב"ד ומשיח וציבור בעבודת כוכבים חייבים בפר הוראה בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת,

דף ט וכן שנינו שבמקום שיחיד מביא מעירה במצוה שזדונו כרת ושגגתו חטאת, נשיא מביא שעיר, ומשיח וכו' מביאים פו, ובעבודת כוכבים יחיד נשיא ומשיח מביאים שעירה, וציבור מביאים פו לעולה ושעיר לחטאת, ולומדים אז זה מהפסוק **ונודעה החטאת אשר חטאו עליה**, ולרבי לומדים **מעליה** שכתוב באותה אשה שמדובר בדבר שחייבים בזדונו כרת ושגגתו חטאת ומשיח לומדים ממה שכתוב **לאשמת העם** ומשיח כציבור, ויחיד ונשיא לומדים בגזירה שוה **מצות מצות**, וציבור בעבודת כרת ושגגתו חטאת, ויחיד נשיא ומשיח לומדים **מואם נפש אחת** שמשמעו יחיד נשיא ומשיח, וכתוב **ואו** שהוא מוסף על ענין ראשון ולומדים התחתון מהעליון, ורבנן לומדים את זה כמו שקרא ר' יהושע לבנו שכתוב **תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה והנפש אשר תעשה ביד רמה**, וכל התורה כולה הוקשה לעבודת כוכבים, שכמו שע"ז זדונו כרת ושגגתו חטאת, כך בכל מקום שזדונו כרת ושגגתו יהיה חטאת, וציבור בעבודת כוכבים לומדים **מואם נפש** ולומדים את העליון מהתחתון, וציבור בשאר מצוות לומדים בגזירה שוה **מעני מעני**, ורבי לומר **מתורה אחת** כמו שנינו בברייתא שמצאנו שהתורה חילקה בע"ז שיחידים בסקילה ולכן ממונם ניצל, ומרובים דינם בסייף ולכן ממונם אבד, ואין לומר שנחלק בקרבנותיהם שכתוב **תורה אחת יהיה לכם**, ומקשה רב חלקיה מהגרונאי שמשמע שלולא הפסוק היינו אומרים שנחלק, ואין לומר שיבאו המרובים פר כי הציבור מביאים אותו, וכשבה יחיד מביא בשאר מצוות, ושעיר נשיא מביא בשאר

דף ו אין להוכיח מכיבוד אב ואם שאינו דוחה איסור שבת אך הוא דוחה לא תעשה שיש לומר שכיבוד אב ואם לא דוחה אפילו לאו של מחמר, אך קשה שנלמד מכאן שאין עשה דוחה לא תעשה, ואין לומר שהלאוים של שבת חמורים יותר, שהרי בברייתא למדו מזה לכל לאוים, ששנינו שגם אם אמר אביו הכהן שיטמא או שלא יחזיר אבידה לא ישמע לו, שכתוב **איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו** כולכם חייבים בכבודי, אך יש לומר שמשם אין ללמוד מכיבוד אב ואם שיש לפרוך שרק שם אינו דוחה כיון שזה רק הכשר מצוה, אך קשה שניתן ללמוד מבנין ביהמ"ק שאינו דוחה שבת, ששנינו שלומדים מהפסוק **את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו** כולכם חייבים בכבודי, ולכאורה מדובר גם באיסור בונה וסותר, ולולא הפסוק היה דוחה שבת, ויש לדחות שהפסוק בא לומר שלא ידחה אפילו לאו של מחמר, אך קשה שא"כ נלמד משם שאין עשה דוחה לא תעשה, ואין לומר שהלאוים של שבת חמורים כי בברייתא לעיל ראינו שגם שאר לאוים לא נדחו בכבוד אביו ואמו, אך יש לפרוך שאין ללמוד משם כיון שכל מעשה בנין המקדש הוא הכשר מצוה, אך זה כבר למדנו ממה שאינו נדחה אצל אביו ואמו, אלא **ממקדשי תיראו** לומדים כמו שנינו בברייתא שאין לומר שירא אדם מהמקדש, שכתוב **את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו**, **עמוד ב** וכמו ששמירה שנאמרה בשבת לא נאמר שירא מהשבת אלא ממי שהזהיר עליה, כך במורא מקדש אין לירא מהמקדש אלא ממי שהזהיר עליו, ומורא מקדש הוא שלא יכנס להר הבית במקלו מנעלו או ארנקו ובאבק שעל רגליו, ולא יעשנו קפנדריא, וק"ו שלא יירק בו, וכל זה בזמן ביהמ"ק, וגם אחר חורבן יש ללמוד משבת שכתוב את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו וכמו ששמירת שבת היא לעולם כך מורא מקדש הוא לעולם.

אלא יש ללמוד שעשה לא דוחה לאו של כרת, מהבערה, ששנו אצל ר' ישמעאל מה לומדים **מלא תבערו**, ולכאורה לר' יוסי הוא ללאו ולר' נתן הוא בא לחלק, ואמר רבא שהיה קשה לתנא בפסוק **בכל מושבותיכם**, שהרי שבת היא חובת הגוף שנוהגת אף בחו"ל, ותלמיד אחד אמר בשם ר' ישמעאל שכתוב **וכי יהיה באיש חטא משפט מוות והומת**, ומשמע אפילו בשבת, ומה שכתוב **מחלליה מות יומת** נאמר על שאר מלאכות חוץ ממיתת ב"ד, או שנאמר שגם מיתת ב"ד אסורה בשבת ומיתת ב"ד היא רק בחול ולא בשבת, או שנאמר שגם בשבת הורגים, אלא לומדים **מבכל מושבותיכם**, וכתוב **והיו אלה לכם אחוק משפט לדרווחיכם**, וכמו שמושבות שם מדובר בב"ד, כך בהבערה מדובר בב"ד, ובכ"ז לא תבערו בשבת, ולכאורה זה כר' נתן שומרים שמהבערה לומדים לחלק במלאכות שבת ולולא שאמרה התורה לא תבערו היינו אומרים שמיתת ב"ד דוחה שבת, ויש לדחות שגם לר' יוסי שהבערה היא רק לאו אך בהבערה של ב"ד יש גם בישול פתילה ורב ששת אמר שאין חילוק בין בישול פתילה לבישול סממנין, ורב שימי בר אשי אומר שטעמו של התנא שלולא הפסוק היתה נדחית שבת במיתת ב"ד לא בגלל שעשה דוחה לא תעשה אלא מק"ו

דף ז שעבודה החמורה דוחה שבת ומיתת ב"ד דוחה אותה, כמו שכתוב **מעם מזבחי תקחנו למות**, וק"ו שבת שנדחית מפני עבודה שתידחה מפני מיתת ב"ד, והתנא דוחה שקבורת מת מצוה תוכיח שדוחה עבודה אך אינה דוחה שבת, ואח"כ רצה התנא לומר שגם קבורת מת מצוה תדחה שבת בק"ו שאם היה דוחה עבודה שדוחה שבת היא תדחה גם שבת, ולכן לומדים **מלא תבערו** שמיתת ב"ד אינה דוחה שבת, ולה"ל של הגמ' שמיתת ב"ד תדחה שבת בגלל שעשה דוחה לא תעשה הפירכא של הברייתא היא שעשה דוחה לא תעשה רגיל אך לא כשיש בו כרת, ואח"כ הברייתא דוחה שכל לאו הוא חמור מעשה ובכ"ז העשה דוחה אותו א"כ הוא ידחה גם לאו עם כרת ואין לחלק בין חומרא גדולה לקטנה, לכן לומדים **מלא תבערו** שאינו דוחה שבת.

יש לומר שצריך ללמוד **מעליה** לאסור יבום בערוה שלא נאמר שאשת אח היא כדבר שהיה בכלל ויצא מהכלל ללמד על הכלל, שבברייתא לומדים מהפסוק **והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים וקטומתו עליו**, ששלמים היו בכלל כל הקדשים ויצאו להקיש להם שכמו שלמים הם קטומת מזבח אף כל קדשי מזבח ובקדשי בדיק הבית אין איסור בטומאה, וגם כאן אשת אח היתה בכלל העריות לאיסור והיא הותרה ביבום להקיש אליה שכמו שהותר איסור אשת אח, כך נתיב כל איסורי עריות במקום יבום, אך יש לחלק שלגבי שלמים הכלל והפרט הם באיסור, אך ביבום הכלל של עריות הוא באיסור ואילו הפרט של אשת אח לבד הוא בהיתר, וזה דומה למידה שדבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש אינו מחזירו לכללו עד שיחזירו הכתוב בפירוש, כמו שכתוב **ואשח את הכבש במקום אשר יישח את החטאת ואת העולה במקום הקדש**, כי כחטאת והשח הוא

לכהן, ומדוע כתוב כי **כחטאת האשח הוא**, ללמד שלא נאמר שמצורע יצא לידון בדבר החדש בבדיק רגל וכו' ולא וכו' לא יהיה טעון מתן דמים ואימורים על המזבח **עמוד ב** לכן השוו חטאת לאשם שכמו שחטאת טעונה מתן דם ואימורים על המזבח, כך אשם מצורע, ולולא שהפסוק כתב בפירוש היינו אומרים שמה שכתוב עושים ומה שלא לא, וגם כאן רק אשת אח הותר ולא שאר עריות.

ניתן לומר שצריך ללמוד **מעליה** שלא נלמד שאר עריות במה מצינו מאשת אח שהותרה במקום יבום, אך יש לדחות שבאשת אח הותר רק איסור אחד ובשאר עריות יש גם איסור אשת אח וגם איסור ערוה, אך יש לומר שהואיל הותר איסור אחד הותר גם השני, וכן מוכח בברייתא שאומרים הואיל, ששנינו שמצורע שחל יום השמיני שלו בברב פסח וראה קרי וטבל, אמרו חכמים שאף שטבול יום לא נכנס לעזרה המצורע הזה יכול להכנס, שהעשה של פסח שיש בו כרת דוחה את העשה של שילוח טבול יום, ור' יוחנן אומר שטבול יום במקדש אינו אפילו איסור תורה, שכתוב **ויעמוד יהושפט בקהל יהודה לפני החצר החדשה** ונקראה כך שחידשו בה דברים ואמרו שטבול יום לא יכנס למחנה לוייה, ועולא ביאר שהטעם לכך הוא שמתוך שהותר להכנס לצרעתו הותר גם לקריו,

מצוות, פר לעולה ושעיר לחטאת הציבור מביאים בע"ז, ואין לומר שיביאו שעירה כי זה קרבנו של היחיד, אך ניתן לומר שיביאו שעיר לעולה ופר לחטאת או שצריך להביא קרבן אחר אך אין להם תקנה.

לוי מקשה מדוע לא כתוב במשנתנו ט"ז עריות, אמר רבי כמדומה שאין לו מח בקדקדו שאם יכתבו אמו והיינו במקרה שהיא רק אנוסת אביו, נחלקו בזה ר' יהודה ורבנן אם היא אסורה על אחיו מהאב, והמשנה לא דברה במחלוקת, אך לכאורה באיסור מצוה ואיסור קדושה נחלקו ר"ע ורבנן לקמן, אך יש לומר שבפירקנו לא נשנתה מחלוקת, ואף שנחלקו ב"ש ובי"ה שלכ"ש צרה מותרת להתיבם, אך ב"ש לא נחשבים במקום ב"ה, ואמנם נחלקו ר"ש ורבנן באשת אחיו שלא היתה בעולמו, **עמוד ב** אך גם ר"ש מודה באופן שנוכח אחר שמת האח ואח"כ יבם אחיו, ואף שר' אושעיא סובר שר"ש חלק גם בנוכח ר"א וי"ב, אך ר' אושעיא נידח מברייתא, אך קשה שרב יהודה אמר בשם רב וכן שנה ר"א חייא שבכל הט"ז עריות נתחן לומר בהם שכשאושרה לאח אחד מותרת לאח, וכשיבם אסור באשת משום ערה הוא מותר באחותה שאינה אחות זקוקתו, והיא חולצת או מתיבמת, ורב יהודה עצמו אמר שרק מהערה של חמותו ואילך, אבל שש הראשונים של בתו ובת אשתו זה יתכן רק ע"י אונס כיון שבנות שני אחים אינם יכולות להיות אחיות מהאם ע"י נישואין, והמשנה דיברה ע"י נישואין ולא ע"י אונסין, ואביי מנה גם בתו מאנוסתו כיון שבתו יכולה להיות גם מהנישואין, אך אין למנות אשת אח שלא היתה בעולמו כי זה יתכן רק לרבנן ולא לר"ש והתנא לא דיבר במקום של מחלוקת, ורב ספרא אומר שגם לר"ש יתכן באופן שיש ששה אחים

דף י וזה במקרה של הסימן, שבתחילה היו ר' אחים ושני הראשונים נשאו ב' אחיות ומת הראשון ונולד אחר חמישי והשלישי יבם את האחות ומת השני ואח"כ נולד אח שישו יבם האח הרביעי, ובאחרונים שיין הכלל האסורה לזה מותרת לזה ואחותה שהיא יבמתה חולצת או מתיבמת, וצריך לומר שרבי לא סבר את הכלל של ר' חייא והוא אמר ללוי שבאמו מוצאים רק כלל אחד ולא ב', שאם יעקב אנס ב' אחיות שיין לומר אחותה שהיא יבמתה חולצת אך לא שיין לומר האסורה לזה מותרת לזה, ואם הוא אנס ב' נשים שאינן קרובות אמנם שיין לומר האסורה לזה מותרת לזה, אך אין שיין לומר אחותה שהיא יבמתה חולצת, ורב אשי אומר שבאמת רבי אינו סובר כלל את הכלל של ר' חייא והוא גם דיבר במחלוקת, אך הוא אמר ללוי שהוא לא דייק במשנה שהיא לדעת ר' יהודה שאוסר באנוסת אביו ששנינו לקמן שעריות חמורות מאלו שהן נשואות לאחרים צרותיהן מותרות אמו ואשת אביו ואחות אביו, ולכאורה אם אמו נשואה, היא אשת אביו, אלא שהיא אנוסה וכתוב שהן נשואות לאחרים ומשמע שלאחיו לא, וזה כר' יהודה שאסר אנוסת אביו, והקשה רבינא שגם לר' יהודה שיין אמו שהיא נשואה לאחיו באופן שעבר ונשאה, ויש לומר שרבי לא דיבר בדיעבד, ורב אשי אמר לרב כהנא שיש מקרה גם בלי שעבר ונשא, כגון שיעקב אנס את כלתו והוליד ממנה בן ובנו האחר מן בלי בנים ואז האם נופלת לבנה, ומתוך שהיא אסורה כך צרתה אסורה, אמר רב כהנא שרבי דיבר באחותה שבהתה ולא ע"י איסור, ובכ"ז לוי שנה במשנתו שאמו לפעמים פוטר צרתה ולפעמים לא, שאם אמו היא נשואת אביו ונשאת לאחיו ומת אינה פוטר צרתה שהיא ערה על האח, **עמוד ב** ואם היא היתה אנוסת אביו ונשאת לאחיו ומת פוטר צרתה ואף ששנינו ט"ז במשנתנו ניתן להוסיף עוד אחת כמו זו, ור"ל אמר לר' יוחנן שללוי שמנה גם בדיעבד ניתן למנות גם מקרה שחלץ ליבמתו וחזר וקדשה ומת ללא בנים שמתוך שהיא אסורה צרתה גם אסורה, אמר ר' יוחנן שבחולץ ועבר ונשא לא מנו שלא שיין בה צרת צרה, ור' יוחנן לא ענה לר"ל שמקדש חלוצו היא רק חייבי לאוין ושיין בהן חליצה יבום, שר' יוחנן ענה לו לשיטתו, שאף שר' יוחנן עצמו סובר שחייבי לאוין הם בני חליצה יבום, אך לר"ל שאינם בני חליצה ויבום א"כ הם חייבי כריתות, אך לוי לא מנה את זה על שייכים בצרת צרה.

לר"ל חלוצו וחזר וקידש צרה חייב עליה כרת, והאחים חייבים עליה כרת אך על הצרה גם הוא חייב כרת, ולר' יוחנן לא הוא ולא האחים חייבים כרת עליה וגם לא על צרתה, ור"ל למד מהפסוק **אשר לא יבנה** כיון שלא בנה לא יבנה שוב, ורק הוא שיין בלא יבנה אך האחים חייבים בה כרת והוא עצמו פטור מכרת רק בה ולא בצרתה, ור' יוחנן סובר שלא יתכן לומר שבאותה אשה שיכל ליבמה או לחלוץ לה וגם ליבם צרתה, ואם לא יבם יהיה עליו כרת, וגם כלפי האחים שהיתה ראויה להם ליבום לא יתכן שיהיה בה כרת, אלא הוא עושה את שליחותם, וכן בצרה אין חיוב כי האשה שחלץ לה עשתה את שליחות צרתה, ור' יוחנן הוכיח ממה ששנינו בברייתא שהחולץ ליבמתו וחזר וקדשה ומת צריכה חליצה מהאחים, וזה מוכן אם היא רק באיסור לאו אך אם זה איסור כרת מדוע שתצטרך חליצה שהרי אינו יכול ליבמה, אך גם לר' יוחנן קשה מה שכתוב בספיא שאם עמד אחד מהאחים וקדשה אין לה עליו כלום ואם זה רק חייבי לאוים מדוע אין לה עליו כלום, ורב ששת אומר שהספיא היא כדעת ר"ע שאין קידושין תופסין בחייבי לאוין, אך קשה שהברייתא יכלה לכתוב להדיא שלדברי ר"ע אין לה עליו כלום

דף יא רב אשי סובר כר"ל והברייתא היא כר"ש שמתיר אשת אח שלא היה בעולמו בנוכח אחר יבום, והביאור הוא שאם חלץ ליבמתו וקדשה צריכה חליצה מהאחים שנוכח אח"כ, ואם אחד מאלו שנוכח כבר עמד וקדשה אין לה עליו כלום כר"ל שחלוצה היא בכרת, ורבינא סובר כר' יוחנן והברייתא היא כרבנן שאסרו אשת אח שלא היה בעולמו, והביאור הוא שאם חלץ ליבמתו וחזר וקדשה צריכה חליצה מהאחים שכבר נולדו, ואם אחד מאלו שנוכח אח"כ עמד וקדשה אין לה עליו כלום כרבנן שאסרו אשת אח שלא היה בעולמו.

אם יבם אח אחד ואח אחר בא על צרתה, נחלקו רב אחא ורבינא אם הוא בכרת כדעת ר"ל או בעשה כר' יוחנן.

רב **יהודה אומר** בשם רב שצרת סוטה אסורה שכתוב בה **טומאה** כעריות, ורב חסדא מביא שלקמן שנינו שאשה שאמרו לה שמת בעלה ונשאת, שר"ש יראה או חליצה מאחיו של ראשון ופוטר צרתה, ורב אמר שאין להקשות מסוטה דרבנן, ורב דיבר בסוטה שזינתה שהיא אסורה מדאורייתא, ורב חסדא הבין שכשתקנו רבנן הם תיקנו כעין דאורייתא, ורב אשי מקשה ממה ששנינו לגבי סוטה שנכנסה עמו לסתר ושהתה כדי טומאה אסורה לבעלה וגם אסורה בתרומה ואם מת חולצת ולא מתיבמת, **עמוד ב** ורב אמר שהמשנה שם דיברה בסוטה ספק ורב פטר מיבום בסוטה ודאית, אך לכאורה אין

לחלק וכמו שסוטה ודאי פטורה שכתוב בה **טומאה**, גם בסוטה ספק כתוב **טומאה**, כמו שאמר ר' יוסי בן כיפר בשם ר"א שהמחזיר גרושתו אחר שנשאת אסורה ואחר שהתקדשה ומותרת שכתוב **אחרי אשר הוטמאה**, ולחכמים גם אחר אירוסין אסורה ו**מאחרי אשר הוטמאה** ולמדיים סוטה שנותרה, ונסתרה הכוונה נבעלה וקראו לה כך לשון נקיה אך נבעלה כתוב **טומאה** להדיא ו**נסתרה והיא נטמאה**, אלא שעובר עליה בלאו ור' יוסי בן כיפר סובר שאין לאו וגם אם זינתה בודאות, והלאו הוא רק במחזיר גרושתו שכתוב בה הויה ואישות.

רב **יהודה** שאל את רב ששת במקרה שהחזיר גרושתו אחר שנשאת ומת האם צרתה מתיבמת, ולר' יוסי בן כיפר שנאמר טומאה במחזיר גרושתו א"כ ודאי שצרתה כמותה, או שיש ללמוד מהפסוק **תועבה היא** שהיא תועבה ולא בניה ומשמע שצרתה היא כן תועבה, אך יש להסתפק גם לרבנן שהטומאה שכתוב בה נאמרה על סוטה, וזה שיין גם במחזיר גרושתו שיש מקרא יוצא מדידי פשוט, או שזה נפקר לגמרי לסוטה ולא למחזיר גרושתו, וללישנא בתרא לרבנן ודאי זה נאמר במחזיר גרושתו ויש יבום בצרתה, והספק הוא לר' יוסי בן כיפר שאמנם כתוב בה **טומאה** אך התורה מיעטה **היא תועבה** ולא צרתה או שדורשים **היא** ולא בניה אך צרתה היא כן תועבה, אמר לו רב ששת ששנינו שאם היתה אחת כשירה ואחת פסולה אם חולץ חולץ לפסולה ואם מיבם מיבם את הכשירה, ואין לומר שכשירה ופסולה הכוונה לעולם, שודאי העיקר אם היא ראויה לו וא"כ מדובר בפסולה וכשירה לו, ופסולה לו מדובר במחזיר גרושתו, וכתוב שיכול ליבם לכשירה, ויש לומר שמדובר בכשירה ופסולה לעולם ובא' לחדש כדברי רב יוסף שכאן שנה רבי שאסור לשפוך מי בורו ואחרי צריכים להם, ויש להוכיח ממה ששנינו בברייתא שהמחזיר גרושתו משנשאת היא וצרתה חולצת, ופשוט שלא צריכה לחלוץ לשניה אלא שהיא או צרתה חולצת, וא"כ רואים שיש יבום, ויש לומר שאם ממילא יש לתרץ את הברייתא ניתן לבארה כך שהיא עצמה חולצת וצרתה או חולצת או מתיבמת, ור' חייא בר אבא אמר שר' יוחנן הסתפק במחזיר גרושתו משנשאת האם צרתה מותרת, ור' אמי אמר לו מדוע אינך מסתפק בה עצמה ואמר לו ר' יוחנן שודאי שהיא אסורה מק"ו שאם היא נאסרה במותר לה ק"ו שהיא אסורה באסור לה, אך הספק הוא בצרתה אם הק"ו חזק לדחות את צרתה, ור"ע בר יצחק שנה שר' יוחנן הסתפק בה עצמה, ואמר לו ר' אמי שיהיה ספק גם בצרתה, ואמר לו ר' יוחנן שבצרה אין ספק שודאי הק"ו אינו חזק לדחות את הצרה, אך הספק הוא בה עצמה אם הק"ו חזק לדחות במקום מצוה,

דף יב והוכיח ר' אמי כדלעיל שאם אחת כשירה ואחת פסולה מייבם את הכשירה ולא הפסולה, ולכאורה הכוונה לו עצמו, וכתוב שאותה עצמה לא ייבם ואת צרתה ייבם, ויש לפרש שהכוונה כשירה ופסולה לעולם, וכמו שאמר רב יוסף שרבי חידש כאן שאסור לשפוך מי בורו ואחרים צריכים לו, וכן הוכיח ר' אמי מהברייתא שמחזיר גרושתו משנשאת היא וצרתה חולצת ופשוט שלא חולץ לשניהם, אלא הכוונה לאחת מהן, ויש לדחות שאם צריך לתרץ בברייתא יש לפרש שהיא חולצת, וצרתה חולצת או מתיבמת.

רב **לילי בר ממל** אמר בשם מר עוקבא בשם שמואל שצרת מאמנת אסורה ופשוט שהיא מותרת לאחים, ששמואל אמר בפירוש מיאנה בזה מותרת בזה וק"ו שצרתה מותרת, ואם מדובר לעצמה לכאורה אם המאמנת עצמה מותרת לאחים שהרי לא מיאנה בהם גם הצרה היתה מותרת, ויש לומר שגזרו בצרת מאמנת משום צרת בתו, אך במשנתנו מבואר שצרת בתו מותרת, ששנינו וכולם אם מתו או **מיאנה** צרותיהן מותרות, ואם מדובר שמיאנה בכעל זה פשוט שזה לא שונה מנתגרשו אלא הכוונה שמיאנה ביבם, ויש לדחות שמיאנה בכעל, וכתוב ב' אופנים של גירושין, אך לכאורה אם מיאנה בכעל צרתה מותרת כי היא עקרה את נישואיה מתחילה, וא"כ נאמר גם ביבם שהיא עוקרת את הנישואין הראשונים מתחילה, ויש לבאר כמו ששנה רמי בר יחזקאל שאם מיאנה בכעל מותרת לאביו ואם מיאנה ביבם אסורה לאביו כי היא נראית ככלתו משעת נפילה, וה"ה במאמנת ביבם זה המור יבם שאז היא נראית כצרת בתו משעת נפילה.

רב **אסי אומר** שצרת אילנית אסורה שכתוב בפרשת יבום **והיה הבכור אשר תלד** ומיעטו אילנית שאינה יולדת, ורב ששת מוכיח ממה ששנינו לקמן שג' אחין שהיו נשואין לג' נשים נכריות ואחד מת השני עשה בה מאמר ומת, הן חולצות ולא מתיבמות, שכתוב **ומת אחד מהם יבמה יבא עליה** שרק מי שיש עליה זיקת יבם אחד מתיבמת ולא מי שיש בה זיקת ב' יבמים, ואמר על זה רב יוסף שזו היא צרת אשת אח מאב שאיסור נפילה גרם לה שאל ממצאנו בכל התורה כולה, ולכאורה הוה בא למעט צרת אילנית שאסורה, והביאור בדבריו שכן היא שאיסור הפילה גרם לה ולכן צרתה צריכה חליצה, אך אילנית אפילו חליצה אינה צריכה שמיעטה מיבום מהתורה, אך לכאורה יש להוכיח ששנינו במשנתנו להדיא וכולם אם מתו או מיאנו או נתגרשו או שנמצאו אילנית צרותיהן מותרות, ויש לדחות שהמשנה דיברה כשלא הכיר בה שאז הנישואין התבטלו מתחילה מצד מקח טעות ואז אינה צרת אילנית, ורב אסי דיבר כשהכיר בה בשעת נישואיה שזה פוטר מיבום, וכן מדויק ממה שכתוב במשנה שנמצאו ולא כתוב שהיו.

עמוד ב רבא אומר שצרת אילנית מותרת גם בהכיר בה, ואפילו צרת בתו אילנית ומה שמייקנו מדברי המשנה שנמצאו, יש לשנות שהיו, וכשרבת הגיע מא"י הוא אמר בשם ר' יוחנן שבין צרת מאמנת ובין צרת מחזיר גרושתו ובין צרת אילנית כולן מותרות.

רב **ביבי** שנה לפני ר"נ שג' נשים מותרות לשמש במוך, קטנה שמא תתעבר ושמא תמות, מעוברת שמא יעשה עוברה סנדל, מיניקה שמא תגמול את בנה וימות, ולר"מ קטנה היא מ"א ויום אחד עד י"ב ופחות מכן ויותר מכן משמשת כדרכה, ולחכמים קטנה יכולה לשמש כדרכה וירחמו מהשמים, שכתוב **שומר פתאים ה'**, ויש לדייק ממה שכתוב שמא תתעבר ושמא תמות משמע שקטנה יכולה להתעבר א"כ לפ"ז יתכן שיש חמותו שהיא מואמנת, ובמשנה שנינו שאי אפשר לומר בחמותו ואם חמותו ואם חמיו שמיאנה, ויש לומר שהכוונה שמא תתעבר ותמות, כמו שאמר רבה בר לויא שיקודם י"א אינה מתעברת כלל, ומ"א מתעברת והיא מתה עם עוברה, ואחר י"ב היא ועוברה חיים, אך רבה בר שמואל שנה שאין לומר שאם חמותו ואם חמיו שנמצאו אילניות או שמיאנו שכבר ילדו, וא"כ משמע שהיא כן מתעברת וחששו בקטנה שמא תתעבר ושמא תמות, ויש לבאר בברייתא כדברי רב ספרא שבנים הם כסימנים, או שהם עדיפים מסימנים שאפילו לר' יהודה שצריך סימן שירבה השחור, אך אם ילדה הוא מודה שהיא כגדולה.